ГОЛОС

ТИЖНЕВИК

Львів 13 Червня 1937

Рік I. Ч. 21–22.

Передплата:

(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 ґр.

Адреса: „ГОЛОС“ Львів, Міцкевича ч. 11

З уваги на те, що деякі наші Вп. Передплатники і Кольпортери просять припинити їм на літні місяці висилку „Голосу“, як теж з уваги на те, що багато наших Вп. Читачів не вважає далі відповідним вирівнювати свої належитости за одержуваний часопис — БУДЕМО ВИДАВАТИ „ГОЛОС“ В МІСЯЦЯХ ЧЕРВНІ І ЛИПНІ ПОДВІЙНИМИ ЧИСЛАМИ. Це число 21—22. виходить з датою 13. червня, чергове 23—24 появиться дня 18. червня з датою 27. червня 1937. ТИМСАМИМ ПЕРЕДПЛАТА ЗА ЦІ ДВА МІСЯЦІ ВИНОСИТИМЕ ТІЛЬКИ 60 ГР., АБО ЗА МІСЯЦЬ 30 ГРОШІВ.

Шістьдесять ґрошів це такий невеличкий видаток на два місяці, що кожний може стягнутись ще на них й уможливити нам ТОЧНИМ І НЕГАЙНИМ ВПЛАЧЕННЯМ ПЕРЕТРИВАТИ ЦІ ЛІТНІ МІСЯЦІ — тяжкі для кожного видавництва.

Просимо щераз усіх наших Вп. Передплатників і Кольпортерів не марнувати залучених нами до попереднього числа розрахункових переказів й ВИРІВНЮВАТИ СВОЇ НАЛЕЖИТОСТІ ЗА ОДЕРЖУВАНИЙ ЧАСОПИС. В тяжкий для Видавництва час можуть його піддержати тільки його Передплатники і Кольпортери. ВІРИМО, ЩО НАШІ ВП. ЧИТАЧІ НЕ ЗАХОЧУТЬ своєю НЕТОЧНІСТЮ І НЕДБАЙЛИВІСТЮ ВАЛИТИ СВОГО ВЛАСНОГО ЧАСОПИСУ.

Звертаємо увагу всіх, які користуються РОЗРАХУНКОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ, для пересилки грошей, що на них можна зазначувати на місці призначенім для листування тільки ціль, на яку висилається ГРОШІ ДЛЯ ВИДАВНИЦТВА, значить ПЕРЕДПЛАТУ АБО КОЛЬПОРТАЖ. Переказів з усякими іншими зазначеннями чи дописками (як напр. ТАКІ ЧИ ІНШІ ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ) пошта або не приймає, або поштовий уряд у Львові звертає їх надавцям і ми їх не одержуємо.

В обороні людської гідности

українського робітника

Робітниче питання є невідривною, складовою частиною цілої національної проблеми. Окреслення „робітник“ — „працедавець“ — це елементи притаманні ліберал-капіталістичному, комуно-большевицькому і т. п. устроєві. Вони віддзеркалюють ці фактичні суспільно-господарські й морально-правні погляди й провірні, що існують у цьому світі — боротьби кляс. В нашому розумінні, де мірилом вартости людини є її **праця**, корисна з погляду загально-національного добра, існують тільки **працівники.** Кожний бо мусить працювати, кожний мусить творити означені вартості, що приносять користь цілості — й очевидно — є йому хосенні. Працедавцем для всіх громадян є Нація, яка може з огляду на заг. добро, поручити предмети праці різним своїм членам у різних формах, визнаючи й засаду індивідуалізації, тобто належно доцінюючи індивідуальну ініціятиву й її підложжя, — як загалом, приймаючи такі форми суспільного й господарського влаштовування себе, які їй потрібні. Це означає, що вона є тим остаточним не тільки регулюючим, але вирішуючим з погляду її добра, чинником. Всеж — це не заперечує принципу: Не невільника власної держави ми хочемо виховати, але вільного під кожним оглядом громадянина, що діючи в національних рямцях для заспокоєння і власних потреб, своєю працею створював би цінності загально-національного значення. Коли ж поділ на професії являється природнім і конечним, то з цього погляду підходимо до опреділення себе кожного громадянина, що має виповнити відповідну йому функцію, з якої сам почувався б вдоволений і яка була б для цілости вартісна.

Існуюча дійсність унеможливлює нам уповні поставити кожну ділянку так, як ми цього прагнемо. Але всетаки йти мусять намагання ставити їх таким чином, як цього вимагають перспективи нашого життя. Не інакше з робітництвом.

***

В ненаціоналістичних державах: Одна жива, не писана картина. Окупаційний страйк. Працедавець — чужа інституція. Робітники день і ніч перебувають під голим небом — і в спеку й в слоту. Ніщо не зігнало їх з місць боротьби. Всякі намагання, щоб розбити їх гарну, солідарну поставу — безуспішні. Домагаються одного — **праці** (по викінченні біжучої). В деяких видно тупу резигнацію в їх повільному ході й дивно понурому погляді. Трагічне життя в постійному голоді й безробіттю, соціяльна несправедливість і моральна кривда могли в них зродити тільки ненависть і бунт. І прохати вони не вміють і не хочуть. З витривалістю, впертістю й ще дужчим відчуттям несправедливости вони стоять на своїх позиціях, оформлюючи їх ідейно й вміщуючи в **національних рямцях.**

***

Ліберал-капіталістичний устрій із своєю експлуататорською ціхою так і своїми „гуманітарними“ інституціями, своєю „доброседешністю“ окрім вибуялого й розгнузданого лібералізму одиниць в економіці, перекреслює й звихає етичні принципи. Він у ситуації не — суверенів служить теж як засіб експлуатації народу як цілости. В нас він як продукт української душі не оформиться.

Наш соціяльний устрій будується на солідаристичних засадах.

При сьогоднішньому розгнузданому ліберал-капіталістичному устрою, важлива є теж ця деправуюча, моральна атмосфера, що її він створює. Він є шитий грубими матеріялістичними нитками. Не є ж бо ідеалізмом, коли в дрібного гурта є переважливі матеріяльні добра, а другі — широкі круги пухнуть з голоду. Більш ідеалістичної натури є боротьба робітництва за покращання свого існування, як розтратне життя „зубрів“....

І не тільки більш... Чи визиск є з моральних категорій?!

Чи постійне понижування людської гідности й гордости, передусім ув окремих умовинах ще й національної — можна довго знести?

Гляньмо сьогодні на одне, перше з краю. Чи „опіка“ не вражає гордости, бо ж дорослий, здоровий, трудолюбивий і чесний її не потребує, її не терпить. Можна „опікуватися“ хорими й дітьми, але не вільними і спрагненими праці людьми.

Ввесь цей „гуманітаризм“, оті акти „милосердя“ над здоровими й працелюбними людьми є пониженням їх гідности. Вони це так відчувають. Так, ці „вбогі“!. Є певні речі, які суспільність у спеціяльних умовинах має виповнити, але не задля „милосердя“, а з обов'язку своєї гідности і з погляду на людську гідність другого. І важливіше не тільки „милосердитися“ над недолею другого, але помогти йому чином, разом з ним **боротися** за його кращу долю, саме з мотивів своєї національної й людської гордости

Самогубство Ґамарніка

В Москві застрілився Ґамарнік, заступник народнього комісаря оборони, член Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії.

Від ряду літ Ґамарнік був керманичем політичного управління червоної армії. Після усунення маршала Тугачевського був Ґамарнік, побіч Єґорова, другим заступником Ворошилова в комісаріяті війни СССР.

По проголошенні декрету з 11. травня ц. р. (про воєнні ради у військових округах і політичних комісарів в армії) Ґамарнік став головним виховником червоної армії.

Кажуть, що причиною самогубства Ґамарніка була його **„участь у протисовєтських затіях“.**

Ґамарнік з походження жид. Брав чинну і провідну участь у московському наїзді на Україну.

Ягода не живе?

Кружляють далі вперті поголоски про смерть Ягоди. Одні твердять, що Ягода отруївся, другі, що підрізав склом жили.

Ще інші кажуть просто, що Ягоду „докінчило“ таки само ҐПУ, щоб не допустити до процесу, на якому Ягода міг скомпромітувати Сталіна.

Арештування в Бережанщині

В с. Дібща поліція арештувала Данила Михайлечка, Михайла Простяка, Івана Смачила, Василя Горуца й Василя Котовського. Підчас ревізії поліція шукала за зброєю.

В с. Криве переведено ревізії й арештовано Степана Савкова, Андрія Питля й Антона Шанайду.

Причина арештувань незнана. Всіх арештованих відставлено до слідчих арештів у Бережанах.

Крім цього перевела поліція в с. Криве ревізію в читальні „Просвіти“, а в с. Куропатниках у кооперативі „Власна Поміч“. З кооперативи забрали 18 кґ. лусок із крісових набоїв та заборонили крамареві в майбутньому їх купувати.

й гідности. Важко мені знести, щоб мій брат, український робітник був понижуваний шляхом актів „ласки“ й „великодушности“ — „щасливих посідаючих людей“. Всяка поміч мусить мати свою іншу оцінку обопільну.

В її основі мусить лежати **обов'язок, якого джерело в гідності й гордості обидвох сторін.** Український робітник не є жебраком. І милосердя не вимагає. Люди, що мають силу, а український робітник її має, навчити теж потраплять обов'язків других. Він є повновартним і рівноуправним з іншими професіями і в нашій розв'язці соціяльного питання є паном варстатів праці. Не потребуватиме того, **щоб над ним** милосердитися як над „нижчим“, як над соціяльною клясою „старців“. Український робітник однаково добре з другими потрапить „милосердитися“ над тими третіми...

Він не потребуватиме в майбутньому, щоб „високопоставлені“, проголосивши акцію з „пушками“ в нинішній не-нашій дійсности, „давали“ йому ті ніби їх гроші, на які є властиво виміняна його праця в сьогоднішній дійсності. А пізніше, щоб вони з вудкою на рибу казали „і про вас дбаємо“.

В сьогоднішньому соціяльному устрою, який є наслідком певного національно-політичного стану й від нього виключно залежить, — робітник ще „користає і мусить „користати“ з оцих „опік“, хоча нуждений вони й не зносить він їх в такій постанові, як створила їх осоружна лібералістична ментальність, бо хоче якось своє фізичне існування зберігати. Генеза їх у відношенні до українського робітництва лежить в силі цього ж і **намаганні притупити** ворожі національно-політичні конфлікти й соціяльні настрої.

Український робітник спільно з цілим українським громадянством мусить своєю творчістю встановляти собі умовини існування у відповідній організації життя і практичними змаганнями на економічному відтинку за вимоги покращання буття під загально обов'язуючими **гаслами й** — наближати вирішні історичні хвилини.

Очевидно він окрім своїх своєрідних й окремих метод братиме участь у рості й боротьбі усього громадянства на всіх інших ділянках життя, як теж і громадянство прийматиме участь у його окремішній боротьбі.

Українське робітництво стане рішуче до боротьби з комунізмом з такою інтензивністю, як з ліберал-капіталістичним визиском, бо за помічю комунізму Москва хоче поневолити ще й ці українські землі й визискувати й тут, так, як там... і то як українського робітника, так і селянина. До боротьби з людовофронтівським обманом, хитрим комуністичним маневром, і з усіми ошуканчими зазіханнями чужих патріотичних організацій, що хотять втягнути в свій круг діяння українських робітників!

Справа українського пролетаріяту є виключно справою українського пролетаріяту й цілого українського народу, а поза тим більше нічиєю. Український робітник з цілим українським громадянством **одноціло** ставлятиме спротив **чужим** силам. Одноцільний організм нації — одноцільна постава в житті.

Встановити новий соціяльний лад, виключити лібералістичні й комуністичні тенденції, створити порядок, що вповні задоволяв би українців працюючих, бо тільки такий устрій у нас може бути, побудуваний на засаді:

1. національній
а) проти — і без клясовій;
2. етичній:
а) праці — це справа, що вимагає практичного підходу нового покоління.

Український робітник мусить здати собі справу з тих величних національно-творчих завдань, що стоять перед ним, а які виконати може тільки він.

***

У візіях над золотоверхим Києвом, столицею українських земель мають жовтоблакитні прапори український робітник несе прапор справжньої національної і соціяльної свободи і справедливости. І все це неминуче стане історичним фактом. Що є мрією, буде дійсністю. А в не націоналістичних країнах: Глибока ніч. Робітники не сплять, хоча вже далеко поза північ. Чи можна спати в постійному напруженні нервів і в слоту під голим небом? З'являються десятки шоломів, чужих шоломів. Брязкоче зброя. Глуха ніч. Вже тихо, вже не має нікого. Чому ж це все так? Бо хто любить своє й домагається праці і зберігає свою гідність, на все мусить бути готовий... Ні, це кожен знає, такої картини в націоналістичній країні не буде ніколи. **Юр. П.**

У кривому дзеркалі

В Луцьку відбувся цікавий процес, що в ньому наче в кривому зеркалі відбилася й українська незавидна волинська дійсність.

Оце відділ ендецької партії в Луцьку заскаржив до суду редакторів проурядового тижневика воєв. Юзефського „Волинь“ — Зигмунта Седлецького і Яна Лещинського. Заскаржив за поміщення статті, в якій закидувано ендекам, що вони ведуть шкідливу для польської держави роботу на Волині.

Ендеки — писала згадана стаття — своїми вічними й фальшивими алярмами про „загрожену польськість“ на Волині вносять заколот в опінію польського громадянства та намагаються підірвати засади сучасної польської державної політики на Волині. Ендеки проповідують свою „народову“ політику, повну криків, нарікань, глупоти і трусости. Політику суперечну із засадами, що їх проповідував марш. Пілсудський.

Процес набрав великого розголосу. Як свідки зізнавали на ньому багатьох визначних польських політиків і діячів. Зізнавало про справи, які гостро цікавлять увесь український загал. Тому з цих зізнань подамо і ми дещо.

Св. посол Сухоржевскі говорив між інш.:

„В часі, коли на Волині появилися перші осадники, зустріла їх загальна ненависть місцевої людности, яка вважала, що прийшли тут нові люди, які заберуть землю, що належиться в першій мірі місцевому населенню“.

„Перед 1926. р. були це речі не до подумання, сьогодні вони є фактом. Самоврядування, що передтим було майже виключно українське, тепер змінило своє обличчя. Увійшли до нього у великому числі поляки, а між ін. військові осадники“.

„В останньому часі мав я цілий ряд польських зібрань у різних волинських місцевостях і ствердив я, що відношення українського населення до польської держави стає щораз більше позитивне. Певно, що тут і там можна завважити впливи ворожих собі націоналізмів, з одного боку того, що йде із Сх. Малопольщі, з другого — з кол Строн. Народового, але якщо порівняти висліди виборів до перших соймів, коли це з лісти 16 вибирали з цих земель майже виключно українців..., з сьогоднішніми часами, коли більшість послів тієї землі це поляки, а решта це українці, що стоять на ґрунті польської державности, — тоді переконаємося, як багато змінилося на Волині“.

„Строн. Народове каламутить опінію польську і то в цілому краю, висуваючи ряд арґументів, що їх приймають безкритично. Говорять, що тут, на Волині, державна влада „робить Україну“. Питаю де? Чи в самоуправі, де давніше не було цілком поляків, а сьогодні є ряд війтів-осадників військових, чи в осадництві, де цей елемент міцнішає щораз більше і почувається тут як у себе, на власному ґрунті, та здобуває щораз більші впливи серед населення, чи в шкільництві, де існуюча шкільна система є чейже тільки виконанням закону, що опрацював Станислав Грабскі“.

„Якщо йде про землю, що її начебто позбуваємося в користь чужого елементу, стверджую, що 22 тисяч польських родин із центральних і західніх земель поселилося на Волині за час років незалежности (Польщі)“.

Подібні дані навів св. пос. Гофман.

Б. крем'янецький староста Степан Чарноцький описував труднощі, серед яких приходилося працювати польській адміністрації на Волині.

„Коли прибув я до Крем'янця як староста — говорив він, — відносини були такі, що польський урядник не міг говорити з українцем. Були випадки того рода, що війт зірвав орла з шапки стражника та потоптав його, висловлюючись образливо про державний знак. Нечуване напруження поміж українським та польським елементом не давало надій на поправу відносин“. Та ці відносини змінилися.

Інакше представляв справу львівський ендек проф. Гломбінскі: „По війні 1920. р. брав я участь у працях делімітаційної комісії, що мала устійнити східні кордони держави. Ціла тутешня людність висказалася за приєднанням до Польщі. Коли в 1923. р. візитував я Волинь як міністр освіти, вдарила мене зміна настроїв на некорисіть польської державности, як теж якийсь дивний „комплекс нижчости“ тутешніх поляків у відношенні до русинів. Був це без сумніву вислід помилкової польської політики на цих землях“.

Адв. Станевіч: „Хто поносив тоді відповідальність за цю політику? Чейже був тоді уряд, в якому ви, пане професоре, були міністром?“

Гломбінскі: „Так, але воєвода не виконував моїх зарядження. Це не була наша політика“.

Ян Полтовіч, урядовець воєвідства, характеризував український нелегальний рух на Волині: „До р. 1932. ані ОУН, ані УВО не проявляли тут ніякої діяльности. В 1932. р. на конґресі ОУН в Празі винесено постанову почати відривну (іррёдентистичну) акцію на Волині. Утворено в ОУН окремий волинський реферат. Від того часу появляється на Волині ОУН. В рр. 1930, 1931, стверджено один, два випадки роботи ОУН. В 1932. р. число проступків ОУН зросло до 16, в 1933. р. — 100. Потім починає зменшуватися. В 1934. р. маємо вже тільки 41 проступків, 1936. р. 25, в 1937. р. — 4“.

Суд переслухав теж ред. Ол. Ковалевського, як члена проводу Волин. Українського Об'єднання (ВУО) в зв'язку з зізнаннями св. Халацінського про усування портретів Пілсудського з „Просвітянських Хат“.

Ковалевський заявив, що таких випадків не було. Подає, що ВУО має біля 10.000 членів, в чому 150 не походить з Волині. ВУО має секцію молодих, зорганізовану на військовий лад, яка бере участь у всіх польських державних святах.

Адв. Хранєвіч, речник обвинувачення, каже, що помилковість польської державної політики на Волині полягає на тому, що вона підпомагає процес українізації Волині, повстання українських організацій й організацій мішаних, натомісць ставить перепони польським організаціям. „Від 10-ох літ систематично розбуджується українські національні бажання. Однією із труднощів у цій акції був брак української інтеліґенції на місці. Пристосовано тоді імпорт інтеліґентів українців із Галичини і Задніпров'я“.

Предсідник: „Судове поступування не устійнило, щоби когонебудь спроваджено“.

Адв. Хранєвіч заявив: „Нашою тезою є: Волинь є, була і буде польською“.

У вівторок, 1-го червня ц. р. о годині чотирнацятій суд оголосив присуд, яким признав частинно ендецькі закиди за доказані і засудив відповідального ред. „Волині“ Зигмунта Седлецького на 4 тижні арешту та 200 зол. гривни, завішуючи виконання кари на два роки. Другого редактора „Волині“ суд увільнив.

Хто не вміє сам собі порадити й помогти, тратить шану других і стає обєктом законодавства. Хто пускає з рук закон чину, не має чого дивуватися, коли чин звертається проти нього. Шахт.

ПРИМІРНИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА.

Довідуємося з достовірного джерела, що проти заступника голови і шефа „від господарки“ у ВПУК. п. Коваля Генрика ведуться тепер карні дохоодження в Державній Прокуратурі з арт. 205. к. к. за неморальні вчинки і з арт. 26 і 140 к. к. за намову до фалшивих зізнань. Що на це загал українського вчительства?

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

До Хвальної Редакції „Голосу“ у Львові.

Прохаємо помістити в Вашім цінім часописі наш отвертий лист.

До Вельмишановного Пана Др. Гарасимова Антона, Голови Пов. Кружка „Рідної Школи“ в Стрию.

Ми підписані члени і провідники Кружків рідношкільних переняті журбою за добрий розвиток дорогої нам Установи „Рідна Школа“, прохаємо вияснення в такій справі:

Прочитавши в часописі „Голос“ ч. 12. з дня 28. березня і в ч. 14. з дня 11. квітня дописи про тривожний стан в Рідношкільній Організації Стрийщини, про цілковитий занепад і марнотрацтво, ми ждали, що з боку Старшини Пов. Кружка Р. Ш. в Стрию наступить якесь вияснення, чи заперечення цього стану. Бо уважаємо, що поставлено в тих дописах надто поважні заміти, щоб їх легковажити, закидуючи Пов. Старшині, якої Ви, Вельмишановний Пане Меценасе, є Головою, допровадження Рідношкільної Організації Стрийщини до упадку і по словам тих дописів до „розгардіяшу“ і, що цим станом Пов. Старшина немов без почуття відповідальности зовсім не журиться. В другім дописі поставлено заміт, що теперішна Старшина, не підпорядковуючись Головній Управі, уводить анархію, та що не реагує на жадні заміти, бо є без почуття громадянської чести.

Думаємо, Вельмишановний Пане Голово, що ці дописи Ви самі читали і ми надіялись, що у відповідний спосіб зареагуєте на це, щоби положити край затривоженню громадянства.

Уважаємо, що автори цих дописів повинні відповісти перед громадянським судом, якщо ці заміти неправдиві. Коли ж правдиві, то Пов. Старшина бере на себе тяжку відвічальність за такий стан. А мовчанка Ваша, брак будьякого заперечення чи вияснення наче потверджує ці заміти, наче доказує, що Пов. Старшина не має що на це сказати.

Сміємо отже запитати Вас Вельмишановний Голово, чому Ви нічого не відповідаєте на ці так болючі заміти у сторону Старшини Пов. Кр. Р. Ш. і чому вже раз не створите Повітового Союза Кружків Стрийщини, що упорядкувало б відносини в рідношкільній Організації Стрийщини.

З правдивою пошаною до Вас

Ковальський Петро
голова Кружка „Р. Ш.“ в Стрілкові.

Михайло Дидин
голова Кр. „Р. Ш.“ в Волі Задеревацькій.

Мазурок Василь
голова Кружка „Р. Ш.“ в Семигинові.

Коліцун Яким
секретар Кр. „Р. Ш.“ в Дідушках мал.

Юрко Мерчук
голова Кр. „Р. Ш.“ в Добрівлянах.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу помістити у Вашому цінному часописі оцю мою заяву.

Заява.

Переконавшися про руїнницьку та анархістичну роботу Ф. Н. Є. в нашому національному житті, заявляю, що не хочу мати нічого спільного з цією партією, до якої заманили мене мгр. Парашій Михайло і проф. Стефанишин Антін з Долини. Ці панове, спробувавши різних „фахів“ та політичних „каріер“ причалили в кінці до Ф. Н. Є. і розпочали в Долинщині вести пропаганду Ф. Н. Є. та всякими штучками та демагогією втягати несвідомих одиниць до тієї партії — чим анархізують наше національне життя.

Рівночасно взиваю всіх тих, які далися збаламутити тим панам і заманити до Ф. Н. Є. щоби для добра нашої національної справи зірвали з людьми з-під стягу Ф. Н. Є., а тих панів гнали із сіл на сто вітрів, бо часи, коли „пани“ йшли дурити людей на село вже минули.

Туря Велика 25. V. 1937.

Будник Андрій.

Саботажі на Кубанщині

Недавно облетіла всю світову пресу вістка з далекосхідньої „Тихоокеанської звезди“ про суд і розстріл 44 замаховців, яких обвинувачено в „троцькізмі“. „Вісті“ з 23. травня, реферуючи цей новий „вияв радянської справедливости над троцькістсько - японо - німецькими шпигунами і диверсантами“ подають за московською „Правдою“ наступне обширне звідомлення про діяльність революційної організації на Північному Кавказі — Кубанщині, яке подаємо в цілості:

„Злочини робились не тільки на залізницях Далекого Сходу. Слідство розкрило криваві злочини, заподіяні на Орджонікедзенській (так переіменовала тепер Москва Кубанщину — прим.) залізниці помічниками і підсобниками розстріляного троцькістського німецького шпигуна Ліфшица.

Тут орудувала зграя, яка ставила своїм завданням, як визнав обвинувачений Бурштейн, влаштувати катастрофи „з найбільшою кількістю людських жертв“. Процес антирадянського троцкістського центру не зупинив бандитів. Вони продовжували виконувати завдання Троцкого, Пятакова, Ліфшица. Протягом самого лише січня 1937. року було влаштовано на Орджонікідзенській (кубанській — прим. наша) залізниці 17 катастроф і аварій. Виділяється серед них мерзенністю своєю катастрофа на станції Кіян.

В організації цієї катастрофи брали участь ватажки банди — начальник північно-кавказької залізниці Маєвський, кадровий троцкіст, начальник Мінерал-водського відділку служби руху Бурштейн, диспетчер Добровський та інші. Катастрофа була обдумана з злочинницькою холоднокровністю. Була заздалегідь зіпсована сигналізація на залізниці, скасовані три товарних поїзди, які мали йти в ніч з 26. на 27. січня 1937. року. Влаштовано так, щоб швидкий поїзд ч. 31. наскочив на наливний склад поїзда ч. 731. Негідники стежили за рухом цих поїздів. Вони тричі зупиняли поїзд ч. 731, щоб дати змогу швидкому поїздові налетіти на наливний. Вони намітили місце за станцією Кіян, на спаді й на кривій. І катастрофа сталася точно за наміченим планом. Сорок дев'ять забитих, дев'яностоп'ять поранених — ось криваві трофеї троцкістсько-німецьких вбивців!“

Ці факти, і більше таких наявно вказують про кипіння на Московою окупованих землях. На українському Далекому Сході процес, що кінчиться розстрілом, на українській Кубанщині залізничі катастрофи! — Між керманичами далекосхідньої „банди“ знаходився українець Дорошенко, залізничий службовець.

„Політика“ чехів на Закарпатті

Все нові вихватки чехів на Закарпатті викликають серед української суспільности щораз більше й більше обурення. Та й не диво, коли наприклад згадати хоч два із сотки останіх протиукраїнських вибриків чехів. І так, перший: чеський гімназійний учитель Беранек в Ужгороді, вибив публично по лиці гімназійну ученицю третьої кляси Еву Коссеївну. Причиною цього побиття послужив чехові прояв національної свідомости українських учениць, що сміли напімнути, свою товаришку, щоби вона не здоровила по чеськи — але по українськи, — ясним поясненям, що „ми не чехи“.

Другий вибрик: 1. травня ц. р. з кошицької радіовильні мали розпочати висилки в українській мові. На це було навіть розпорядження чеського міністра пошт і телеграфу. Та 1. травень минув і показав, що в ЧСР не тільки звичайні урядники є брехунами (хоч з педагогічною високою освітою), але й міністри є мізерними крутіями. Бо радіовий розголосник надалі продовжує затроювати душу українського Закарпаття скаліченим московизмом.

Але досить хочби і цих двох прикладів з соток інших, яких не далося би перелічити.

Отже нема чого жалувати, як це робить деяка преса Закарпаття, що 8. травня ц. р. не був вивішений український прапор, який ще ЧСР визнала вісімнадцять років тому назад, підчас святочної академії з нагоди „прилучення“ Закарпаття до ЧСР. Навпаки треба жалувати того, що на цій академії були теж українці, які забули про те, що їх місце під українським прапором, а не на чеському святкуванні річниці загарбання Закарпаття.

„Я боровся за слушну справу“

В Більбао засудили на кару смерти молодого німецького летуна Ганса Ванделя. Перед судом Вандель заявив, що приїхав як доброволець до Еспанії, щоб боротися проти комунізму.

На запит трибуналу, чи має що сказати на свою оборону, Ганс Вандель відповів гордо:

„Я боровся за слушну справу“.

Кожна небезпека визнає одного королівського повелителя: відвагу!
Ріхард Вагнер.

Із СУЗ

ЗА ВБИВСТВО КОМУНІСТА.

В Макіївці (тепер переіменований на Серго) відбувся 21. травня суд над Коваленком, який 11. травня вбив завідувача механічної відкатки на шахті ч. 33. комуністичного пропагандиста Неймана. „Вісті“ пишуть з того приводу, що Коваленко вже від 1933. р. в Золотоноші „зривав соціялістичне будівництво“ і потому був декілька разів суджений за „зриви“. Останньої кари на засланні він не відбув до кінця, тікаючи з таборів на північ назад на Україну. — Нейман належав до найбільших довірених московських окупантів в Макіївці й гостро переслідував „дезорганізаторів будівництва й дворушників“ так довго, поки його не постигла мстива рука Коваленка. Коваленка засудила виїздна сесія донецького обласного суду на розстріл.

Процес викликав серед вуглекопів Макіївки надзвичайно велике зацікавлення — як пишуть самі „Вісті“.

ЛЮБЧЕНКО ПОРІВНЮЄ...

Еспанська большевицька делеґація, яку розціловував (так!) на першотравневому святі в Москві „єдиний, найгеніяльніший Сталін“ „удостоїла“ своїми відвідинами й Україну. 15. травня приняв цю делеґацію „сам український премер“ Любченко і провів з нею на розмові аж три години. У своїй промові бажав московський наймит еспанським большевикам, щоби вони „розторощили Франка, фашистів і італійсько-німецьких інтервентів так само, як ми (!) — (чому то не сказати виразно Москва!?) в свій час розторощили Петлюру“. Еспанські большевики самозрозуміло „бурливо і тривало аплодирували“ таким виводам наймитського москвослужаки!

ПРОВАЛ СІНОКОСУ.

Щойно тепер („Вісті“ з 21. травня) довідуємося з большевицької преси про повний провал сінозбору в 1936. році, хоча Москва тоді заявляла про „задовільні темпи і задовільне збирання“. І так в ряді районів Київщини зібрано лише 50—70 відсотків плянованого сіна, на Чернигівщині 75 відс., на Вінничині 75 відс., на Харківщині 70 відс.

НОВІ САТРАПИ.

З днем 17. травня іменовано нових заступників наркомів УССР. І так О. С. Качорагіна іменовано заступником народнього комісаря фінансів, до помочі наркомісаря Рекіса. — Миколу Станіславовича Бачинського іменовано другим заступником наркомісаря внутрішних справ (ГПУ). Бачинський, дотеперішний начальник головного управління міліції „УССР“ одержав „за боротьбу з контрреволюцією відзначення почесного чекіста“. Про цього „почесного чекіста“ пишуть „Вісті“ виїнятково, чого вони досі не робили, що він українець. Роблять це вони тому, щоби заманіфестувати перед українськими масами, що й один українець підходить в гору по урядовій драбині побіч жида Менделя Хатаєвіча й москалів Іванова (що тепер став фактичним шефом ГПУ на СУЗ) та Качорагіна й інших.

В Польщі

З'ЇЗД ЛЕГІОНІСТІВ.

Минулого тижня відбувся з'їзд делегатів „Союзу Легіоністів“. З'їзд цей відбувся як довірочний, тому про нього мало відомо.

На з'їзді виголосив коротку промову марш. Ридз-Смигли, а довшу полк. Коц. Цей останній говорив головно про свої пляни і про свій „Обуз З'єдночєня Народовеґо“. Крім цього промовляв ще полк. Мєдзінський.

Польська преса підносить, що з'їзд не приніс ніяких сензацій, ані не виправдав покладаних на нього надій. Ця преса стверджує теж, що й організація О. З. Н. полк. Коца йде дуже пиняво, а в рядах його членів щораз менше ентузіязму.

ДВА ВОЄВІДСТВА ПІД ВОДОЮ.

Вислідок хмаролому і буряних злив багато повітів у краківському і келецькому воєвідстві опинилися під водою.

Повінь спричинила величезні шкоди оселям, засівам і дорогам. Згинуло понад 40 осіб. Понад 3.000 осіб не має ніяких засобів до життя. Втрати виносять понад 8 мільйонів злотих.

В рятунковій акції брало участь військо.

В совєтському „раю“

Дальші розстріли.

В Хабаровську розстріляно 11-х совєтських залізничників. Вони мали вести шпигунську роботу в користь Ніппону та виконати цілий ряд саботажів на залізницях Далекого Сходу.

Тугачевський хотів згинути.

Маршал Тугачевський, що його недавно перенесено з Москви над Волгу, а зараз після того, як уже пишуть, цілковито усунено з війська, хотів поповнити самогубство. Та навіть у цьому йому перешкодили.

БЛІХЕР АРЕШТОВАНИЙ.

Є вістки про арештування Бліхера, команданта червоної армії на Далекому Сході.

Напад на польського кореспондента на шляху Київ—Чернигів.

Дня 25. травня ц. р. їхали автом по шляху Київ—Чернигів московський кореспондент Польської Агенції Телеграфічної (ПАТ) Фелікс Гачинський, урядовець польської амбасади у Москві Лагода і шофер.

На переїжджаючих зроблено напад. Ранено Лагоду і шофера.

Уповноважений совєтського комісаріяту закордонних справ зложив польському консулеві в Києві висловив співчуття.

Про цілий цей напад ПАТ подала дуже коротку і скупу вістку.

За інформаціями АТЕ напад відбувся так:

Недалеко Чернигова автові, що ним їхали вищезгадані поляки, заступило дорогу якесь тягарове авто. З нього вискочило кільканадцять людей, які кинулися на Гачинського та його товаришів. Всіх трьох поранили, авто понищили, потовкли шиби, порізали опони.

Загроза бурі над Еспанією

Рада Союзу Народів приняла на недавньому своєму засіданні резолюцію, в якій, між ін., закликувала всіх своїх членів докласти належних зусиль, щоб довести до припинення еспанської війни та створення можливости еспанському народові самому рішати про свою долю. Рада висловлювала надію на все більшу успішність міжнародньої контролі та невмішування.

Ще не прогомоніли слова женевської резолюції, як в еспанській війні дійшло до нового загострення. А саме літаки червоного еспанського уряду збомбардували англійські та італійські воєнні кораблі, які виконували на Середземному Морі контролю з доручення міжнароднього комітету неінтервенції.

Майже рівночасно з цим збомбардували червоні літаки на Майорці, в пристані Пальми, німецький торпедовець „Альбатрос“, який теж виконував службу міжнародньої контролі. Не вспів ще німецький уряд запротестувати проти цього нападу, як нова подія сколихнула до глибин не тільки Німеччиною, але й цілим світом. А саме літаки валенсійського уряду обкидали минулої суботи бомбами німецький панцирник „Дойчлянд“, який належав до ескадри міжнар. морської контролі.

У висліді бомбардування є 24 убитих і 83 ранених.

Канцлер Гітлер, що перебував під цей час в Мюнхені, де мав отворити рільничу виставу, довідавшися про збомбардування „Дойчлянду“, відлетів літаком до Берліну. Тут відбув нараду з ген. Бльомберґом, мін. Нойратом, адмір. Редером та ген. Ґерінґом. Рівночасно німецький уряд порозумівся з Римом і Лондоном.

Зараз же по збомбардованні „Дойчлянду“ якесь незнане підводне судно затопило біля берегів Каталонії червоний корабель, на якому було 110 пасажирів, що їхали з Марсею до Барселони. Крім цього в неділю рано 5 німецьких воєнних кораблів бомбардувало на протязі кількох годин місто Альмерію, що находиться на території червоних.

Для зміцнення німецьких морських сил біля Еспанії відплив на еспанські води ряд німецьких воєнних кораблів.

Окрім цього німецький уряд постановив не брати участи в працях комітету невмішування та міжнародньої контролі, аж доки цей комітет не дасть Німеччині запоруки, що напади на нім. воєнні кораблі не повторяться. Це саме постановила й Італія. Рівночасно німецький уряд приказав командантам нім. воєнної фльоти на еспанських водах стріляти до кожного червоного літака чи воєнного корбаля, що буде до них наближатися.

В Німеччині панує велике напруження. Всі німецькі часописи на знак жалоби по вбитих німецьких моряках вийшли з чорними обвідками. Громадянство Німеччини домагається належної відплати червоним.

А на еспанських фронтах йде далі завзята боротьба. Повстанчі літаки бомбардували Барселону. Від бомб згинуло понад 50 людей, а понад 100 було ранених.

В Каталонії вибухла нова анархістична револьта. До кривавих заворушень прийшло також у Більбао, де баскійські націоналісти билися з лівими. Баскійський уряд хоче покинути Більбао та перенестися до Сантандеру, який кілька днів тому збомбардували повстанці.

У Валенсії прийшло до кризи недавно утвореного уряду. Премієр Негрін уступив. Новий уряд має утворити соціяліст Бастейро.

Безконечні чистки й арештування

В Компартії відбуваються безустанні й безконечні чистки. Большевики вже самі собі не вірять і всюди вітрять шкідників, шпигунів і терористів.

В останньому часі в самому Ленінграді усунено із партії за „бездіяльність“ (є краще московське слово: „неблаґонадьожность“, що має вже свою традицію! — р.) — 4.000 комуністів. Подібно й у Москві.

Чистки відбуваються теж серед комсомолу, в якого рядах в останньому часі дуже зріс релігійний рух.

Незабаром мають усунути з армії та вивезти на Сибір 5.000 червоних старшин, яких запідозрюють у „троцькізмі“.

Коротко:

* **На світовій виставі в Парижі, що її відкриття відбулося дня 24. травня, на 350 павільйонів є готових тільки 10. Головна причина цього — „людово-фронтівські“ саботажі й страйки.**

* **Джон Дейвісон Рокфеллер, „король нафти“, найбагатша людина на світі помер у 98 р. життя. Свойого багатомільйонового майна доробився безпощадною й безоглядною боротьбою із суперниками й усіми, що стояли йому в дорозі. Мав великий вплив у господарському й політичному житті Америки й світу. Зі свого величанського майна, добутого визиском, створив потому багато добродійних, наукових й ін. фундацій та установ, між ін. „Фундацію ім. Рокфеллера“ і найбільшу на світі астрономічну обсерваторію „Мавнт Вілсон“. Свою карієру розпочав як вуличний продавець.**

* **За почином презид. Рузвелта має ухвалити американський Конґрес низку законів про працю. Проєкт закону передбачує, між ін., постанову, що найнижча платня за 1 годину праці може бути 40 центів, а в тижні має бути 35—40 годин праці. Буде створена Рада із 5-ох членів, що наглядатиме за виконуванням закону та матиме право, в міру потреби й у виняткових випадках, зміняти висоту платні чи годин праці. Робітничі союзи підтримують цей проєкт Рузвелта.**

* **В Брюсель відбулася велика маніфестація 25 тисяч фляманців за амнестією для тих, що їх підчас війни засуджено за державну зраду. Маніфестація була дуже бурхлива.**

* **Ліґа народів приняла одноголосно Египет у число своїх членів, як самостійну і від нікого незалежну державу. Египет мусітиме платити 360 тисяч франків річної вкладки.**

* **В Брюсель отворено міжнародню летунську виставу. В зв'язку з цим приїхав до Бельґії німецький державний секретар для справ летунства ген. Мільх, який хоче нав'язати взаємини з керівниками бельґійського цивільного і військового летунства.**

* **В Берліні промовляв мін. Ґеббельс, який заявив, що всі судові процеси проти католицьких священиків не мають ніякого політичного підложжя, а тільки морально-обичаєве. Націонал-соціялісти не є релігійними реформаторами, не думають творити якоїсь нової релігії і бажають залишити церкви в спокою.**

* **Французький сойм ухвалив проєкт закону про обмеження свободи преси. Тепер Блюм намагається переперти цей проєкт у сенаті.**

* **Королівська комісія для справ Палестини хоче поділити її на дві часті: Землі на захід від Йордану, Галилейського озера і Мертвого Моря творили б окрему жидівську державу „Ерек Ізраель“, що була б англійською домінією. Цю нову домінію приняли б до Союзу Народів. З решти земель була б утворена арабська держава. Міста Єрусалим Вифлеєм і Назарет були б вилучені з жидівської держави, а Гайфа стала б міжнародньою пристанею. Домініяльний статут забезпечував би належні права арабській меншині. Араби виступають проти поділу Палестини взагалі.**

* **Між Англією і Ніппоном йдуть наради над справою поділу Китаю на сфери впливу. Північний Китай став би ніппонською сферою впливу. Цими нарадами дуже затривожена Москва, яка побоюється із сторони Ніппону загострення протисовєтської політики в Манджурії і Монголії. Англо-ніппонське порозуміння, при участі Америки і Франції, які мають уділити значну позичку на відбудову Китаю, означає осамітнення СССР на Далекому Сході.**

* **В Римі відбувся Міжнародній Конґрес для З'єдинення Християнського Сходу. В цьому Конґресі брали участь теж українські унійні діячі.**

* **В останньому часі австрійська поліція впала на слід посиленої нелеґальної роботи гітлерівців. Багатьох гітлерівців арештовано.**

* **Після відвідин італійської королівської пари і мін. Чіяно в Будапешті появився комунікат, який стверджує, що Італія піддержить військові домагання Угорщини.**

* **Провідник французької національної партії Доріо, що організує протикомуністичний „Фронт Свободи“ був мером (бурмістром) міста Сан Дені. Під натиском комуністів припинено Доріо у виконуванні обов'язків мера.**

* **В багатьох французьких пристанях вибух страйк моряків і портових робітників. Взагалі в „людово-фронтівській“ Франції страйки не переводяться, а загальне замішання постійно зростає.**

* **В Празі помер Карло Крамарж, один із найвизначніших чеських політиків і суспільних діячів. Крамарж був завзятим москвофілом і великим звеличником неподільної Росії. До українства і наших визвольних змагань ставився завжди дуже ворожо.**

* **На основі постанов комітету Союзу Народів санджак Александретти має бути окремою адміністраційною одиницею під контролею делеґата С. Народів. У внутрішній політиці санджак має мати повну автономію, натомісць закордонною політикою кермуватиме сирійський уряд.**

* **В Москві викрито велику шпигунську централю. До тієї шпигунської організації належали самі жінки. З-поміж арештованих три — це жінки старшин совєтського генерального штабу.**

* **Держави, що підписали договір у Льокарно, постановили звільнити Бельґію із зобов'язань цього договору. В підготовлюваному „новому Льокарно“ Бельґія не хоче бути ґаранткою інших держав.**

* **Англ. премієр Болдуїн уступив, а разом із ним уступив і Мек Дональд. Новим премієром став Невіль Чемберлен. Політика нового англ. уряду не буде іншою від політики уряду Болдуїна.**

* **Надзвичайна сесія Союзу Народів закінчена, чергова має відбутися 13. вересня ц. р. Неґус не прислав на цю сесію делеґації. А комісія С. Н., яка провірювала важність мандатів, рішила не займатися справою абісинської делеґації. Теж й англ. мін. Іден мав заявити, що дальше непризнавання італійської зверхности над Абисинією є недоцільне. Це утруднює Італії співпрацю з державами, що належать до С. Народів. Отак помалу С. Народів переходить до денного порядку над справою існування свого члена.**

* **В Голяндії відбулися вибори до другої палати генеральних станів. У виборах переміг проурядовий бльок. З-поміж 10-ох партій найбільше мандатів здобула католицька партія — 31.**

ГОСПОДАРСТВО

Недоцінювана справа

(Напередодні жнив)

Однією із дуже важних та проте недоцінюваних справ у нас — є справа рільних робітників.

Господарське положення нашого села взагалі дуже, а дуже важке. В багатьох же полосах наших земель панує по українських селах просто страшна нужда.

У хлібороба обмаль землі, а то й немає її зовсім. Заробітків сливе ніяких. На своєму карловатому господарстві він із ріднею вжити не всилі. А скільки то мешканців нашого села і такого карловатого господарства, тих одного-двох моргів, не має, а має тільки хату. Малоземельний і безземельний селянин, халупник, заробляє де може. Але й заробити нема так де, бо не є заробком безплатний шарварок і т. п.

Беземелля і безробіття, по 16 годин тяжкої праці на добу, постійне недоїдання і часте голодування (внаслідок чого застрашаючий зріст смертности, поширення різних пошестей і хворіб як тиф, червінка, сухоти і т. д.) — ось що характеризує тяжке життя більшости українського селянства.

Нерідко можна побачити села, де вечером світла немає. Одну сірничку, наче в вязні в тюрмі, ділять на двоє і мов у камінній добі позичають один одному вогню. У крамницях часто почуєте: „за два гроші цукру“. Побачите голих й босих та винуджених дітей...

Здавалося б, що з цих вбогих хат і голодних очей визирає безпросвітне майбутнє.

Та так не є! Не зважаючи на все те в душах цих битих злиднями селян живуть ті самі надії, бажання і віра, що й у душі цілого українського народу. Їх серця вдаряють рівно, однозгідно та гаряче у такт удару серця українського національно-свідомого й ідеалістично та патріотично наставленого загалу.

Та голод і нужда не є приятелем твердих змагань. **І повсякчасно існує пекуча потреба, твердий життєвий наказ і конечність зв'язати матеріяльну ділянку життя з цілістю національних змагань.** Конечність включити цю ділянку в програму конфліктів під загально обов'язуючими гаслами з видвигненням вимог і економічної натури.

Коли йде мова про рільних робітників, то попри все інше, в істную чій дійсності, щойно згадані вимоги економічної натури мусять іти по лінії боротьби за здобуття підставових, першої потреби, конечних засобів фізичного існування.

Сьогодні український рільний робітник мусить тяжко боротися вже навіть не за життя, а за нужденне животіння. Голод зчаста навідує не тільки мешканців наших підгірських і гірських околиць чи Полісся, але й Поділля та інших. Бо заробити нема де, а якщо часом де і є (напр. тартаки), то ці заробітки дуже малі, а впрочім працю там знайде скорше робітник-чужинець.

Й ось наприклад, минулого року підчас жнив діялися просто жахливі речі. В багатьох місцевостях краю працювали наші селяне за 26 снів. Були випадки, що економи били українського робітника нагаями (Коломийщина). Багатьох працедавців (жидів й ін.) створювали такі умовини праці, при яких український робітник не міг святкувати своїх свят, не міг при праці послуговуватися своєю рідною мовою, не міг читати українських часописів і т. п. Часто передумовою одержання праці була вимога змінити обряд тощо.

Український рільний робітник незорганізований і це вможливлює та влегшує його визиск різними працедавцями.

Частину українських рільних робітників гуртують різні польські професійні організації, як „Сейба“, „З'єднoчене Заводове Польске“ (З. З. П.), „З'єднoчене Заводове Роботнікуф Рольних Звйонзку Звйонзкуф Заводових. Вони намагаються виховувати наших робітників в дусі чужо-ворожому до українства і його змагань.

І тому **заснування окремої української професійної організації рільних робітників є справою дуже важною.** Це здійснити важко, бо на дорозі стане дуже багато різних перепон. А проте така організація силою українського робітництва повстати мусить.

А покищо треба, щоб українські рільні робітники вже бодай почали організуватися самостійно, гуртуватися хоча б у відповідних секціях „Сільського Господаря“. Треба, щоб намагалися вирватися з-під впливу чужих професійних організацій.

І саме тепер, зокрема напередодні жнив, є велика пора, щоб повести і посилити серед рільних робітників і взагалі серед громадянства відповідну пропагандивно-освідомлюючу та організаційну працю.

Ця праця мусить основуватися на таких незрушимих засадах та йти по таких напрямних: Справа українського пролетаріяту є справою тільки українського пролетаріяту і тільки цілого українського народу. Українське робітництво є нерозривною живою складовою частиною української національної спільноти і їх доля є зв'язана із собою тісно й нерозлучно.

І як цілий український нарід мусить давати українському пролетаріятові чинну допомогу в його особливій, достроєній до його терену, боротьбі, так знову й український пролетаріят мусить приймати чинну участь, опріч своєї окремішньої боротьби, у цілості змагань українського народу.

Щож торкається зокрема відтинку українського рільного робітництва, то тут треба пам'ятати передусім за те, що незалежно від всяких організаційних форм чинником організуючим і консолідуючим є терен спільної праці і боротьби.

І пропагандивно-освідомлююча праця серед рільних робітників мусить змагати до ясного з'ясування їм, що в засаді тереном праці і боротьби робітника є **те місце, де він постійно живе.** Там мусить він усувати всі перепони, що стоять йому на перешкоді в житті.

Очевидно, дуже часто робітник примушений шукати праці поза місцем свого постійного осідку. Наприклад, гонений безробіттям і голодом у горах, йде шукати праці і заробітку на доли і т. п.

Часто теж працедавець, бажаючи зламати опір місцевого робітника, спроваджує робітників із інших, дальших і ближчих, околиць. На цьому тлі приходить нераз до кривавих зударів поміж самими робітниками.

І в першому і в другому випадку місцеві українські робітники повинні поставитися до захожих українських робітників, як брат до брата. На цьому ж терені, де були конфлікти із працедавцями, місцеві робітники мусять повести серед пришельців відповідну пропагандивно-освідомлюючу роботу, щоб не дати посторонним чинникам змоги протиставити нас самих собі. Треба, щоб замісцеві робітники станули плече об плече із місцевими до спільних змагань і зусиль.

Жахливий визиск українського робітництва, що існує по наших селах і містах, мусить сколихнути до глибин цілим українським громадянством. Воно мусить помогти нашим робітникам у їх зусильній боротьбі проти визиску, як теж проти заманювання їх у чужий табор „Людового фронту“ чи „Стронніцтва Людовего“, чи інших. У боротьбі проти вислуговування чужим інтересам під облудними і брехливими комуно-людово-фронтівськими чи чужими патріотичними гаслами.

Зокрема ж українські рільні робітники мусять рубом поставити собі питання, і на нього відповісти не фразою, а ділом: **А що підчас жнив?**

Перехвалками не закрити дійсности

Ми вже нераз наводили приклади московської облуди і перехвалок в справі соціяльного будівництва, приклади катастрофальної диспропорції між агіткою й дійсністю. Тепер для доповнення наведемо ще один приклад про стан соціяльного будівництва в Дніпропетровщині, за „Вістями“ з 18. V.: „Минулого року треба було по пляну збудувати 54 дитячих ясел, 6 родильних будинків і 3 молочні кухні. На 1. січня 1937. р. стан тих будинків виглядав наступно: готовими були лише 13. дитячих ясел (20 відсотків). А 15. травня цей стан „поправився“ так, що готовими є: 24 дитячих ясел і 1. родильний будинок. „Вісті“ пишуть, що „готовість будівництва запляновaного на 1937. рік дає анекдотичну цифру — 1,9 відс.“. — Такі то „анекдоти“ робить Москва з податками українських селян і робітників!

За масову ощадність

ОЩАДНОСТЕВА АНКЕТА ПРОМ-БАНКУ.

Кооперативний Торговельно-Промисловий Банк у Львові скликав на день 27. травня ц. р. на год. 18, до залі Союзу Українських Купців, ощадностеву анкету.

Ціллю анкети було обговорити нові пляни і засоби зміцнення та розгорнення ощадностевої акції.

Підчас анкети відбулася роздача нагород, признаних збирачам дрібної ощадности ще 25. квітня ц. р. окремим жюрі. Це жюрі складалося із 22-ох представників української торговлі і промислу і визначило 18 нагород (здебільша грошевих у сумі від 30—5 зол.) та 15 особливих признань на письмі для збірщиків й організаторів дрібної ощадности у Львові і в краю.

Проводив анкетою дир. Ради Пром-Банку Яр. Скопляк. Реферували організ. і реф. дрібної ощадности Яр. Гайвас, інж. Яцишин й інж. Витковицький.

В дискусії, крім щойно згаданих, забирали ще голос: Соболь (Клепарів), Тротнер, М. Дикий і др.

Присутніх на анкеті було понад 50 осіб, переважно збірщиків дрібної ощадности.

В докладах і в дискусії видвигнено багато дуже важних і суттєвих для нашої господарської розбудови справ. Ці справи були вже поружені на недавній пресовій конференції Пром-Банку.

З огляду на велике значення і вагу заторкнених на анкеті питань ми присвятимо їм в одному з наступних чисел нашого часопису окрему статтю.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „ДНІСТЕР“.

27. травня ц. р. відбулися Загальні Збори Т-ва взаїмних обезпечень „Дністер“.

Від минулого року, що був дуже тяжким для Т-ва (головно через діяльність „Повш. Закл. Убезп'єчень Взаемних“), діяльність Т-ва пішла в іншому, як досі, напрямі. А саме, вся вага діяльности „Дністра“ перейшла на обезпечення рухомого майна і тих будинкових обезпечень, які не підлягають обезпеченевому примусові.

Цьогорічний білянс відділу обезпечень від вогню замкнено без зиску і втрати, у відділі обезпечень від крадежей з вломом стратою зол. 7.462.71. Цей недобір рішено покрити грішми із запасного фонду.

Збори приняли внески Контрольного Виділу щодо білянсу й абсолюторії і вибрали на місце уступивших таких членів Надзірної Ради на 3 роки: др. Кость Левицький, інж. П. Дурбак, Мих. Стефанівський та інж. Е. Храпливий. На місце покійного др. Степана Федака ввійшов ще в січні о. С. Онишкевич. Заступниками членів Н. Ради вибрані: др. Павло Кривуцький, інж. Вол. Несторович та інж. Ол. Пежанський.

На З. Зборах панувало переконання, що „Дністер“ найтяще вже перебув і тепер ступив на шлях поправи. Між ін. в адміністраційному році здобуто поверх 16.000 нових поліс.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „КАРПАТІЯ“.

Загальні Збори Т-ва взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові відбулися 31. травня ц. р.

Звідомлення з діяльности Т-ва та пояснення рахункових замкнень за 1936 р. зложив дир. Ів. Ґижа.

В 1936. р. виставила „Карпатія“ 811 нових поліс з обезпеченим капіталом 1.770.105 зол. В дні 31. грудня 1936. р. мала „Карпатія“ 2.650 безпосередніх обезпек з обезпеченим капіталом зол. 7.278.411. Фонди й технічні резерви Т-ва в цьому часі виносили 1.102.100.98 зол. (зріст в порівнянні з попереднім роком на 218.473.97 зол.).

Звітовий рік замкнула „Карпатія“ біля́нсовою надвижкою в сумі 126.025.89 зол.

В „Карпатії“, що є дуже відрадне, починають обезпечуватися наші селяни. Під цю пору є в „Карп.“ обезпечених 160 селян і 285 низових кооператорів (теж у більшості селян).

„Карпатія“ розвивається і здобуває собі щораз більше довіря серед українського громадянства.

Із спорту

„ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВЦЯ“.

Треба ствердити, ідея спорту, фізичного виховання набирає щораз більшого зрозуміння серед українського громадянства, а його клич „спорт в маси“, надаючи йому суспільну вартість, як важного чинника в розвою нації — активізує широкі круги молоді. „День українського спортовця“, що відбувся в неділю 30. V. на площі С. Б., мав на меті підчеркнути такий характер тієї імпрези. Біля пів тисячки змаґунів львівської округи, в карних рядах заняли цілу площу, щоб вислухати привітальну промову голови У. С. С-у, дир. Радловського. Офіційну частину свята закінчено піднесенням національних і клюбових прапорів та дефілядою змаґунів.

Осяги в поодиноких конкуренціях представляються так:

Біг на 100 м.: 1) Банах (У. С. С. К.) 12.2, 2) Мартинович (К. Л. К.) 12.2, 3) Падик (У. С. С. К.) 12.4

Біг ні 2000 м.: 1) Гаврилюк (Черник) 6 м. 0.12 сек. 2) Варцаба (У. С. С. К.), 3) Соколовський.

Штафета 4×200: 1) К. Л. К. 1,42 м., 2) Черник 1.44 м.

Біг юніорів на 60 м.: Бойко (Плай) 6,6 сек., Жаленький (Плай) 6,7 сек.

Скок у височінь: 1) Рак (Черник) 1.66 м., 2) Варцаба (У. С. С. К.) 162.5 м., 3) Крупка (Черник) 1.58 м.

Трискок: 1) Озерів (У. С. С. К.) 12 м. 09 цм., 2) Шерстило (К.Л.К.) 11.83 м., 3) Крупка (Черн.) 11.82 м.

Жінки:

Біг на 60 м.: 1) Опарівська (У. С. С. К.) 9.05 м., 2) Іваницька, 3) Нижанківська.

Штафета: 4×75 м.: 1) У. С. С. К. 47.2 сек., 2) Стріла.

Біг 800 м.: 1) Адріянович (У. С. С. К.) 2 м. 55 сек., 2) Сорока (У. С. С. К.).

Скок в далеч: 1) Опарівська (У. С. С. К.) 4.06 м., 2) Іваницька, 3) Нижанківська.

До змагань в копаному м'ячі можна було виставити кращі дружини, хіба що йшло про те, щоб розбавити публику.

Публики було доволі багато, бо около 2000. Побажанним було б, щоб того рода свята улаштовувати й по інших округах.

З українського життя

Панахида по Симоні Петлюрі.

В неділю 30. травня ц. р. була відправлена у Львові панахида по б. голові Директорії і Головному Отаманові Військ Української Народньої Республіки Симоні Петлюрі та всіх поляглих за волю України.

Панахида відбулася у Свято-Юріївській православній церкві.

За приналежність до ОУН.

Перед судом у Коломиї відбувся процес проти Миколи Фокшея, обвинуваченого за приналежність до ОУН та підпал дому постерункового Яна Зборовского в Косові.

Судді присяглі потвердили вину обвинуваченого і трибунал засудив його **на 3 роки в'язниці.**

„Рідна Школа“ винаймила „Академічний Дім“.

„Рідна Школа“ винаймила „Академічний Дім“ у Львові від Наук. Т-ва ім. Шевченка. Там міститиметься Торговельна Школа Р. Ш., що від нового шкільного року має стати 4-річною торговельною гімназією.

Події в Боднарові.

В Боднарові, пов. Станиславів, зорганізував начальник залізн. стації Кузємскі „гнядзо шляхти загродовей“.

До „гнязда“ притягнув найбідніших і найтемніших людей зпоміж місцевої шляхти, яким обіцяв заробіток при вирубі державних лісів, на залізниці, при направі доріг та в добрах дідича Розвадовського. Хто хоче дістати там працю, мусить належати до „гнязда“ і „кулка рольнічего“.

В неділю, 23. травня ц. р. 30 типів з-поміж „гняздовців“ напало на місцеву читальню, в якій під ту пору було біля 15 осіб, більшість жінок.

Напасники внесли потрети польських державних мужів і намагалися завісити їх в читальні. Коли дир. Район. Молочарні Михайло Дяченко казав напасникам покинути як не-членам читальню, вони побили його боксером.

На крик жінок і голос дзвонів, що почали дзвонити на тривогу, до читальні зачали збігатися люди з цілого села. Поліція, яка явилася читальню опечатала.

Староста і воєвода заявили, що переведуть слідство і читальню відчинять.

До села приїздила окрема комісія. Поліція майже щодня переслухує селян.

Тяжко побили ще (крім М. Дяченка) Теодора Старчевського, Андрія Дрогомирецького, Дмитра Жураківського. Цього останнього поліція арештувала і відставила до в'язниці в Станиславові.

Відпуст без жидів.

У Крехові к. Жовкви відбувся, перший раз у цьому селі, відпуст без жидів і без карусель.

Жиди що-правда на цей відпуст приїхали, а один із них навіть молився і перехрестився під хрестом, але всеж таки їх викинули.

Арештування.

В Угринові, у Підгаєччині, перевела поліція ревізії й арештувала Івана Яворського, Ілька Томина, Володимира Бомка й Ілька Дороша, яких відставила до в'язниці в Підгайцях.

Причина арештування незнана.

Тиф у Тернопільщині.

В кількох селах брідського повіту вибухла пошесть плямистого тифу. Захворіло кількадесять осіб.

В останніх тижнях на просторі тернопільського воєвідства стверджено 50 випадків плямистого тифу, в тому 6 смертних, 36 випадків черевного тифу, в тому 5 смертних, 85 випадків сухіт, в тому 59 смертельних.

Цебто, за останні тижні померло в Тернопільщині від тифу і сухіт 70 осіб.

За тернові вінки.

Староство в Золочеві покарало гривною по 50 зл. або по 3 доби арешту за зложення тернових вінків на стрілецькій могилі — Володимира Нестира, Степана Зірінського, Терему Манусівну, Марію Сумиківну, Галину Зірінську і Галину Турчиняківну, всіх з Олеська.

Покарані внесли відклик.

Згоріло ціле село на Поліссі.

В останньому часі в багатьох місцевостях наших земель вибухають великі пожежі.

Недавно згоріло ціле село Ненковичі коло Пинська — 200 будівель із живим і мертвим інвентарем.

Розрили стрілецьку могилу.

В с. Коневі, пов. Добромиль, свідома молодь висипала гарну могилу та поставила дубовий хрест на гробі стр. УГА Дмитра Литвина. Могилу врочисто посвячено.

Та зараз після того „незнані“ дикуни могилу знищили, а хрест вкрали.

Коли молодь і рідня стрільця намагалась могилу відновити, поліція їх розігнала, а священикові заборонила посвятити могилу другий раз.

При цьому на адресу вояків УГА впало слово „бандити“...

Українська музика в Лондоні.

10. квітня ц. р. надавало лондонське радіо в'язанку українських пісень укладу О. Кошиця. — 19. травня виступила перед лондонським радіо славна українська п'яністка Любка Колесса, яка в останньому часі мала великі успіхи в Англії.

Завішення читальні.

В с. Жогатині, пов. Добромиль, наказало староство завісити діяльність місцевої читальні „Просвіти“.

При цьому забрала поліція цілу читальняну бібліотеку, історичні образи, діл. книги, знимки, а навіть образ Христа.

Причина завішення та, що на влаштованім ще мин. року читальнею Шевченківськім святі і фестині для членів, мали бути теж не-члени.

50-ліття Олександра Архипенка.

Дня 30. травня ц. р. великий український мистець-різьбар Олександер Архипенко скінчив 50 літ життя.

Архипенко народився в Києві 1887. р. Студіював мистецтво в Києві, Москві, Парижі й Берліні. Потім виїздає до Америки і якийсь час веде свою школу в Ню-Йорку. Під цю пору є Архипенко професором університету в Лос Енджелес, у Каліфорнії.

Творчість Архипенка обіймає понад 1000 різьб, що в більшості находяться в музеях столиць по цілому світі. З творів, що відносяться до українського життя, найбільше знані різьби „Україна“ і „Шевченко“.

Олександер Архипенко, світової слави мистець новітнього різьбарства, є все ще в повноті життєвої сили і творчої снаги.

Засудили за ОУН.

Суд присяглих у Коломиї засудив **Петра Михайловича,** гімназ. абсольвента на **2 роки в'язниці.**

Обвинувачувано його, що ще як ученик гімназії „Рідної Школи“ в Городенці вступив до ОУН й організував „союз клясових громад“. По скінченні гімназії мав творити студентську організацію і викладати там ідеольогію ОУН.

Чужа преса про Україну.

Знаний сучасний мадярський композитор Бейля Барток містить в останнім томі будапешт. „Архівум Центро-европеум“ статтю про українську народню музику. — Зприводу появи німецької повісти з української визвольної війни Г. Койца п. н. „Штіллес ліхт, гелібтес лянд“, принесла австрійська газета „Ноєс Вінер Таґблят“ статтю Г. Рабль-Вернера про визвольні змагання України.

Будуть судити.

Незабаром перед окружним судом у Львові будуть судити 12-ох українців з Підлисок Великих і Борщович к. Львова за бійку з москвофілами 7-го липня 1936. р.

Обвинувачені: 1. Михайло Ярошик, 2. Петро Ярошик, 3. Володимир Грунтковський, 4. Іван Павлюшок, 5. Олекса Кулик, 6. Теофіль Хомик, 7. Іван Ярошик, 8. др. Клим Мельник (41 літ) — всі з Підлисок Великих, пов. Львів; 9. Василь Токарівський, 10. Осип Юськевич, 11. Осип Легкий і 12. Теодор Кай — з Борщович к. Львова.

Всі обвинувачені, за винятком одного, це молоді люди від 22—28 літ.

Буде покликано понад 100 свідків.

Боронитимуть адвокати В. Старосольський і Ол. Марітчак.

Нові українські церкви в Югославії.

В мин. році вибудували українські переселенці в Югославії три нові церкві: в Каніжі, Дев'ятині й Гайовій.

Ревізія й арештування в Радехові.

Дня 11. травня ц. р. місцева поліція, перевела ревізію в крамниці й мешканню Миколи Свистуна, забрала касовий бльок „Голосу“. Арештувала співпрацівника з крамниці Михайла Тупицю й Степана Свистуна, якого по 48-ох годинах звільнено, а Михайла Тупицю відставила до золочівської в'язниці.

Всіх арештованих з Радехівщини є 53, всі селянські сини, від 18—28 років, тепер перебувають в золочівській в'язниці.

Ніколи не сміємо казати „ніколи“. Коли хтось каже „ніколи“ — він стоїть вже перед поразкою.

Фонтен.

З життя і преси

„НОВА ЗОРЯ“ ЗАПИТУЄ...

„Все йде, все минає“... — сказазала й собі „Нова Зоря“ і, як колись хвалила, так тепер починає для відміни виступати проти ФНЄ, і насміхатися і брати на допити...

У статті „Скажений наступ“ („Н. З.“ — з 30. травня ц. р.), обурена на паліївські „У. Вісти“ за їх виступ проти „Скали“, лає ФНЄ за те, що за скоро... скаче.

Бо:

„Робило скоки УНДО, але робило бодай не з дня на день. А головний орган ФНЄ пропагує противні собі погляди буквально з дня на день — і притім голосить, що провід ФНЄ повинен „кермувати“ цілою нацією“...

Суворо отак насваривши, починає „Н. Зоря“ лагідно вмовляти та допитувати:

„Ну, а щож було б тоді якби се дійсно сталося (що всім нашим життям кермувало б ФНЄ. — р.) і якби так тоді до льокалю проводу ФНЄ увійшов „пшодовнік“ польської державної поліції і сказав:

„Панув з Провіду ФНЄ прошен зе мнон до комісаріяту“.

І якби так в тім комісаріяті посадили панів з проводу на довгенький час...

Подумайте ж панове над тим, що тоді сталося б з усім просвітнім рухом тай взагалі з українським національним життям, якби те життя всеціло опинилося в ваших руках... Подумайте, чи не далеко вузший закуток у Бригідках або при вул. Баторія, ніж „закуток католицької Церкви“. Подумайте“... — просить-молить „Н. Зоря“...

Але зараз-же „Н. З.“ потішає себе й ФНЄ:

„Розуміється, по зложені такого „атестату зрілости“, який орган проводу ФНЄ складає під сю пору, після всякої правдоподібности не ткне його ніяка влада, доки такий „провід“ буде істнувати“.

Очевидно, краще буде, якщо провід нашого життя опиниться в руках табору „Нової Зорі“... Чейже цих людей вже таки напевно ніхто ніколи не буде замикати! Але...

„Приємні спомини“ п. Михайла Рудницького.

„Діло“ в кількох травневих числах друкувало спогади п. Михайла Рудницького (п. н. „30 літ по матурі“).

П. М. Рудницький, між іншим, згадує:

„Ми мали в гімназії (в Бережанах — р.) свій власний клясовий хор. Коли їздили на прогулку до Кракова на похорон Виспянського, то дивували краковяків могутнім „Гуляли, гуляли“...

Як ті гуцули, лемки і бойки, що їх сьогодні обвозять „на показ“...

Колись ці люди дивували „краковяків“, а тепер дивують інших „яків“ своїми статтями в „Хвилі“ і „Сигналах“ та інших „Побудках“...

Українець винахідником безмоторової машини до літання.

Юрко Семака, 22-літній українець з Вастео, коло Белліс в Альберті (Канада) збудував безмоторову машину до літання, що порушається при помочі м'язів. Він збирається продемонструвати в Едмонтоні, заявляючи, що літатиме 20 хвилин.

Нам пишуть:

ІЗ ДРОГОБИЧЧИНИ:

ДРОГОБИЦЬКЕ РОБІТНИЦТВО ОРГАНІЗУЄТЬСЯ!

Т-во українських робітників „Сила“ в Дрогобичі, по затвердженню статуту розпочинає успішно свою діяльність.

Виявом цієї праці — це перша робітнича „анкета“, що відбулася дня 16. травня ц. р. в залі „Нар. Дому“ при співучасті понад сто робітників, що з великим напруженням вислухували аж трьох по черзі рефератів робітників, які у своїх промовах змальовували ціль і завдання нової робітничої організації. Перший промовляв тов. Степан Кобільник, що представив ціль і завдання Т-ва „Сила“, збіраючи бурю оплесків за свою річеву промову. Тов. Тарас Лялюк у свойому рефераті представив стан робітників західне-европейських а наших, підчеркуючи, що український робітник мусить бути рівно трактований з иншими суспільними верствами, та, що ми, робітники, мусимо навчитись цінити працю як инші професії.

Тов. Ясеницький в короткому річевому рефераті представив трагічний стан українського робітництва, почавши від часів панщини до сьогоднішнього дня. По рефератах відбулась дискусія, в якій забирали голос робітники. Між иншими тов. Максимович, у своїй довгій, дуже цікавій промові представив соціял-комунізм в правдивому світлі, комунізм, що брехнею і підступом спихає наше робітництво в страшне безвиздіне положення. Наприкінці побажав якнайкращих успіхів на будуче українському робітництву при Т-ві „Сила“. По палких та річевих промовах і дискусіях голова Т-ва Павло Галілюка, дякуючи присутним за так чисельну участь, закінчив „анкету“ о год. 3. пополудні (тривала вона від год. 12 полудня). Присутній.

Із Любачівщини.

ПОХОРОНИ ЗАСЛУЖЕНОГО СВЯЩЕНИКА

Дня 15. травня відбувся похорон о. Гірняка Михайла.

Покійний працював у всіх Товариствах, востаннє був головою Філії „Просвіти“, і не було Товариства, де б Покійний активно не працював.

Таких народ шанує і цінить. Хай послужить факт самих похоронів. 15. субота рано, в місцевій „Просвіті“ кипить, старі й молодь з далеких сіл приносять вінки від читалень „Просвіти“ Любачівського району; покидають працю у полі та спішать у востанне попращати Покійного та вшанувати його невпинну й невсипущу працю.

Сам порядок похорону: на переді вінки всіх повітових організацій, дальше всхі читалень району в числі 35, ціле Церковне Братство, за ним почесна чета з прапором Філії „Просвіти“, за четою мішаний хор з Мостів Великих, за ними мужеський хор Любачева, за хором священство з повіту, за ним несуть тлінні останки, дальше віз гарно намаєний зеленню, обвішаний вінками, та запряжений у 8 великих коней, накінці кілька тисяч народу.

На кладовищі промовляли промовці від усіх оргінізацій та священики.

Хай земля буде Йому пером. ПРОКІП.

ІЗ ЛЬВІВЩИНИ.

ДВОХ ОПРИШКІВ ТЕРОРИЗУЄ ГЕРМАНІВ!

Дня 23-го ц. м. відбулася в читальняній домівці в Германові забава, підчас якої зайшли непрошено двох типів Дмитро САС й Іван МУЗИКА, почали бити без найменшої причини вікна в читальні і кооперативі, ламаючи всю обстановку. Коли голова читальні Микола Сікора, хотів успокоїти їх САС злапав лавку з читальні побив нею кількох селян, а голову читальні Сікору побив до крови. Та опришки не вдоволилися цим; бачучи, що побитий Сікора пішов домів, вони пішли на його подвіря, щоб побити йому ще вікна а може й забити Сікору на смерть. Цей бачучи грізну ситуацію для себе, в власній обороні пробив вилами Дмитра Саса, який, коли його несли додому кричав: „люде я вмираю за Україну!“

Треба знати, що цей Сас є пострахом цілого села, а деякі типи, яким читальня і кооператива на перешкоді спеціяльно підбурюють його. Здається, що й тим разом була провокація. — Село назагал бідне, але два жидівські шинки роблять ще сьогодні добрі інтереси. Кількох поважніших господарів, які хотіли би поправити лихо, не в силі нічого зробити, бо в селі багато хрунів. Германів сьогодні під впливом темних типів, провокаторів і хрунів!

ОБСЕРВАТОР.

ІЗ ЗАЛІЩИЧЧИНИ:

СОН ЧИ ПРАВДА?

Неодному в життю заходила потреба бути в селі Солоним Заліщицького повіту, або переїзджати перехресним шляхом, що виходить на Заліщики, Бучач, Чортків та Городенку — Коломию.

Не хочеться села надто вихвалювати, ані понижувати його, бо хто в нім був, той певно його добре знає.

Сниться мені, що Виділ Читальні „Просвіти“ робить засідання.

Наразі приходить незнаний гість і говорить, що в вашому селі свідомий українець змінив обряд і треба його виключити з реєстру членів.

Дивно стало всім. Ця ж людина знана в околиці, як свідома, хоч на зверхній вигляд. Але гість почав дальше впевняти, що був присутнім, як читали його заяву такого змісту:

„До нинішнього дня я був Українець називався так і так (не розібрав я у сні) від цеї хвилини стаю римо-католиком, бо я полюбив вас і вашу солідність у малій горстці, але чесній і відважній, що здобула свою державу“.

Аж мороз пішов по тілі.

Зміни націю і є вже своя держава.

Завтра прийдуть совети, він комуніст. Як це може бути? Старий член Виділу читальні „Просвіти“, член Надз. Ради кооперативи, передплатник „Народ. Справи“...

Але нараз прояснилося.

Пригадую собі, як говорили сусіди, що він тридцять і три роки не сповідався і не бував у церкві.

Ага, вільнодумець.

Зараз мені прийшло інше на думку. Може то і добре, що він це зробив, бо його зарозумілість була колодою на шляху свідомого громадянства, а так стала побідником хоч римо-католицька церква, рятуючи його душу у 57. році життя.

Цілий стрясся я, як пробудився з такого сну.

От патріоти, ідіоти.

По щирости висказую свій сон усім знайомим просвітянам нашої околиці.

Семен ГРОХОЛЬСЬКИЙ.

ІЗ ПЕРЕМИШЛЯНЩИНИ.

500 ЗОЛ. КАРИ ЗА ГАГІЛКИ.

Є місцями прийнятий звичай, що в другий день Великодніх Свят у т. зв. „обливаний понеділок“ хлопці виводять по селі „кривого танка“, виспівуючи відповідних гагілкових пісень; по дорозі, стрінувши яку дівчину, обливають. Цього року обл. пон. припав на 3-тій день травня — день польського нац. свята.

В селі Погорілці Перемишлянського повіту в осідку волості 3-травневі паради обходили поліки дуже величаво. На час промов під школою зовсім припадково навинулися туди хлопці з кривим танком, співаючи пісень. Між їх кинувся комендант постерунку, розганяючи їх, що викликало таке замішання й гамір, що треба було перервати на якийсь час святочні обходи під школою. Наступного дня (на 3. день свят) на місце „демонстрації“ приїхав автом староста, зайшов до кожного хлопця, що брав участь у „кривому танку“ й обов'язково найшовши на обійстю щось не впорядку (це в часі свят, де в кожного на подвірю зразковий порядок і чистота!) з місця наложив по 5 зол кари, в голови Читальні „Просвіти“ відібрав дозвіл на виставу, що мала вечором відбутися, та завісив діяльність Читальні на протяг двох літ. Чергового дня візвано всіх згаданих хлопців до староства, де покарано начальника Сокола в Погорілцях Андрія Кушніра 100 зол. гривною, або місяцем арешту а інших, 18 хлопців по 50 зол. гривни, або 14 днів арешту. Від повищого виміру внесено відклик.

Спішім до табору!

ТАБОР „ОРЛІВ“

над Лімницею на Соколі біля Галича.

Час тривання 6—31 липня 1937.

Приміщення під шатрами.

Характер табору інструкторський.

Головна ціль табору теоретичний і практичний вишкіл організаторів, інструкторів і провідників Т-ва „Орли“ КАУМ.

Табор призначений отже передовсім для членів і симпатиків організації „Орли“. Участь у ньому може брати мужеська молодь в засаді з середньою освітою повище 18 років (можливі винятки).

Кошти удержання (таборна оплата) виносять 30 зл.

Письменні зголошення до табору слід надсилати на адресу: **Роман Данилевич**, Львів, вул. **Петра Скарги 5.**

Щоб уможливити спізненим взяти участь у таборі продовжується додатково реченець зголошень до **15. червня ц. р.**

Повідомлення відносно прийняття до табору вишлеться зголошеним після 15. VI. поштою.

З огляду на обмежену кількість місць радиться кандидатам до табору спішитися зо зголошенням.

Від Адміністрації

Вп. Березка Мих., Кіцьк. Передплата заплачена до кінця серпня.

Вп. Вельгуш Микола, Дрог. Передплата заплачена до 21. серпня.

Вп. Ковальчук Микола, Бринь. Передплата заплачено до половини вересня.

Вп. Дубик Михайло, Добр. Через помилку вичеркнено Вашу адресу. Справа наладнана. Висилаємо неодержані числа.

Хв. Чит. „Просвіта“, Кути ст. На що прислані гроші 21. травня?

В НАШІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗЛОЖИЛИ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Гурток молоді, Вербиця зл. 5, Свідома молодь Поплавів зл. 3, Збірка на свяченому в Старому Знесінню зл. 10.28, Молодь Тернополя зл. 8.50, Чит. „Просвіти“ Явірник руський (дохід із Свята Моря) зл. 1.40.

НА УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ

Збірка на весіллі Мик. Бойка, Воскресинці зл. 4, Збірка на Сесії Сестриць, Воскресинці зл. 2.

ПОСТАНОВИ ГРОМАДСЬКОГО СУДУ В СПРАВІ „ЦЕНТРОРЕКЛЯМИ“.

Громадський суд, що почався дня 18. травня ц. р. в справі спору між спільниками „Центрореклями“ в складі: Михайло КОРЖАН, як суддя від позовника п. Миколи Бігуна, Василь КАЧМАР, як суддя від пізваних пп. Олійника Петра й Голояда Мирона та мґ. Юліян БОДНАРУК, як суперарбітер, мав вирішити спір між обома сторонами. — Одначе, наслідком резиґнації п. мґр. Ю. Боднарука, судді передали дня 25. травня ц. р. дальше ведення справи в характері суперарбітра Степанові ЛЕНКАВСЬКОМУ. В такому то особовому складі суд рішив, щоб з уваги на те, що деякі подробиці спору були попередньо оголошувані в часописах, подати цією ж

дорогою до загального відома остаточні ствердження й рішення Гром. суду.

Відносно фактів спору Гром. суд СТВЕРДЖУЄ, що:

1. Спільниками та співласниками „Центрореклями“ є пп. Микола Бігун, Петро Олійник і Мирон Голояд. Ніодин із них не зрікся тих своїх прав, що випливають із факту вкладеного капіталу. Всі три вище названі спільники працювали водночас як урядовці („функціонарі“) тієї ж фірми.

2. Господарка в Ц. Р., ведена п. Бігуном, як шефом бюра, від деякого часу не знаходила одобрення в других спільників, а це тому, що він не перестерігав спільно устійненої засади принціпового характеру, не полагоджував своєчасно деяких зобов'язань і легковажив завваги й поради спільників. Це — побіч кількох дрібних похибок у праці ще й одного спільника — стало причиною непорозумінь і спорів у Ц. Р.

3. Спроба полагодити спір внутрі Ц. Р. не принесла успіху, бо пропозиції п. Бігуна були нереальні й неприємливі для спільників. Спроба полагодити вдруге спір покінчилася невдачею зприводу неприявности п. Бігуна в означеному часі й місці.

4. П. Петро Олійник не „спроневірив“ грошей Ц. Р., але здержався з вплатою до каси заінкасованих собою грошей, бо доручення вплатити до каси ті гроші, дав йому неуправнений до таких заряджень п. Е. Круківський.

5. П. М. Бігун особисто не телефонував до поліції, щоб примусила п. Олійника вплатити заінкасовані гроші, а зробив це відповідальний редактор „Центрореклями“ п. Евген Круківський за його відомом.

6. В часі чинної і словної зневаги, що її поповнили пп. П. Олійник і М. Голояд на особі п. М. Бігуна, не висловлено ніяких погроз у сторону п. Е. Круківського, як це потверджує слідуюча письменна заява:

„Отсим стверджую під словом чести, що я ані дня 13. V. ц. р. ані якого-будь іншого дня не висказував ніяких погроз під адресою п. Е. Круківського. Львів, дня 29. V. 1937. Олійник Петро. М. Голояд“.

Супроти вище устійнених фактів Громадянський суд виніс одноголосно такі

РІШЕННЯ:

I. Всі три спільники „Центрорекломи“ були загально відомі зо своїх націоналістичних переконань і тому ПОНОСЯТЬ ВИНУ за те, що своїм поступуванням принесли шкоди доброму імені націоналістів.

II. т. М. Голояд, т. П. Олійник у часі тривання конфлікту а зокрема п. М. Бігун також в часі ведення справи Громадянським судом поступали в деяких моментах суперечно з принціпами націоналістичної моралі.

III. Гром. суд рішає, що т. П. Олійник і т. М. Голояд за чинну та словну зневагу п. М. Бігуна мають зложити по 10 зол. на українські національні цілі до дня 15. червня ц. р.

IV. Гром. суд взиває п. М. Бігуна подбати про те, щоб скарга внесена до прокуратури мабуть п. Е. Круківським проти п. П. Олійника і п. М. Голояда за мнимі погрози, була відкликана.

V. Гром. суд поручає спільникам „Центрорекломи“, щоб на випадок коли би при майбутніх грошевих розчисленнях повстали якісь неясності, віддавати евентуальні спірні питання до вирішення полюбовному судові.

Львів, дня 29. травня 1937.

Коржан Михайло, арбітер
Качмар Василь, арбітер
Степан Ленкавський, суперарбітер

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.